

Gordienko M.I., Ph. D., Associate Professor,
Maslyuk O.V., Postgraduate student,
Sumy national agrarian university

IMPROVEMENT OF METHODOICAL PROVIDING FOR ESTIMATION OF COMPETITION POSITION OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISE ON BASIS OF ITS ECONOMIC FIRMNESS

Гордієнко М.І., кандидат економічних наук, доцент
Маслюк О.В., аспірант,
Sumy national agrarian university

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Розглянуто нові методичні підходи щодо оцінки конкурентної позиції машинобудівного підприємства на вітчизняному ринку. Запропоновано алгоритм та розроблено механізм управління конкурентоспроможністю машинобудівних підприємств Сумської області на основі їхньої економічної стійкості.

Ключові слова: *економічна стійкість, конкурентоспроможність, потенціал, машинобудування*

New methodical approaches in relation to the estimation of competition position of machine-building enterprise are considered. The algorithm and the mechanism of management of machine-building enterprises a competitiveness out on the basis of their economic firmness are offered.

Keywords: *economic firmness, competitiveness, potential, engineer*

Економічна стійкість для машинобудівного підприємства є тим фактором, який може в цілому визначити його сильну сторону на ринку та вплинути на конкурентну позицію.

Для досягнення поставлених цілей підприємством щодо поліпшення своїх конкурентних позицій на ринку нами пропонується запровадити в діяльності машинобудівних підприємств використання авторської методики, що буде

являти собою ретельно-розроблену процедуру ідентифікації вимог керівництва компанії щодо завоювання частки ринку. Така методика, спираючись на досвід спеціалістів в цій сфері [1; 2; 3] повинна являти собою окреслення зазначених вимог компанії з наступним їхнім переходом до кількісних показників через послідовне заповнення сформованих низки логічних таблиць та спеціально розроблених матриць.

Дана методика спрямована на виявлення позитивних сторін та покращення потенціалу підприємства. Методика «розгортання потенціалу підприємства» може ґрунтуватись на використанні існуючого досвіду формування аналогічних методик, які передбачають побудову фігурної матриці.

В нашому випадку така фігурна матриця буде являти собою взаємопов'язані логічні таблиці, де в центрі будуть відображені характеристики основних потенціалів машинобудівного підприємства (в стовпцях) та очікування керівництва стосовно кожної складової інтегрального потенціалу конкурентоспроможності підприємства (в строках). Центральна таблиця буде являти собою значення, що відображають залежність між зазначеними показниками. Також тут повинні бути відображені відомості про кореляцію між зазначеними характеристиками. В лівій частині зведеної матриці буде відображатись важливість очікування керівництва машинобудівного підприємства щодо кожної складової інтегрального показника конкурентоспроможності, а в правій частині – рейтинг характеристик кожної складової Інтегрального показника в залежності від умов ринку. І нарешті нижня частина матриці буде являти собою результати аналізу щодо конкуруючих машинобудівних підприємств, а також головні напрямки розробки стратегії зміни пріоритетів компанії для досягнення лідируючих конкурентних позицій на ринку машинобудування.

Матриця розгортання потенціалу підприємства дозволить в повній мірі надати дані про ступінь впливу кожної визначеної складової загального потенціалу машинобудівного підприємства на його конкурентні позиції на ринку, що формуються виходячи з рівня його економічної стійкості.

Важливим при складанні такої фігурної матриці є визначення важливості уподобань керівництва машинобудівного підприємства на відповідному етапі їхнього розвитку. Завданням Матриці повинно бути перетворення очікувань менеджменту підприємства в конкретний план дій у вигляді стратегії, яка дозволить поліпшити його конкурентні позиції на ринку машинобудування.

Вагомим внеском спроектованої такої Матриці можна вважати можливість її використання з метою поліпшення позицій на ринку окремого машинобудівного підприємства порівняно з його основними конкурентами. Дана Матриця дасть підґрунтя щодо прийняття відповідних раціональних рішень в сфері розвитку діяльності підприємства, спираючись не тільки на очікування та побажання керівництва компанії, а й на статистичні дані щодо мов такої діяльності і практичний інструментарій, який є значно впливовим на результат такої діяльності у вигляді економічної стійкості підприємства та його конкурентоспроможності.

Виходячи з основної концепції нашого дослідження, можемо констатувати той факт, що для збільшення конкурентоспроможності свого підприємства на основі його економічної стійкості керівництво повинно зосередитись на таких напрямках розвитку як: покращення проектного, об'єктного, процесного потенціалів підприємства, а також поліпшення фінансової складової. Саме ці чотири компоненти є внутрішніми факторами, на які менеджмент підприємства може чинити вплив.

Макроекономічні умови, безумовно, також мають велике значення для розвитку та інтенсифікації машинобудівної діяльності окремими суб'єктами господарювання, але вони є величиною сталою, і тому менеджмент машинобудівного підприємства сприймає їх як незаперечний факт. І вже, виходячи з рівня макроекономічного впливу на діяльність підприємства, коригує інші чотири складові економічної стійкості.

Наповненість матриці розгортання потенціалу підприємства показниками, що характеризують зазначені чотири складові пропонуємо здійснювати через ті 18 індикаторів (10 щодо фінансової складової та 8 щодо основних потенціалів

підприємства), які виявлені нами як найбільш впливові на економічну стійкість досліджуваних підприємств.

Цільові значення для показників проектного, об'єктного та процесного потенціалів відповідних машинобудівних підприємств будемо визначати виходячи з середніх показників машинобудівної галузі української економіки. Щодо показників, які характеризують фінансову складову конкурентоспроможності машинобудівного підприємства, то нормативні значення для них можна знайти в спеціальній економічній науковій літературі. Цільові значення щодо очікувань керівництва відповідно нарощення основних потенціалів розраховані нами, спираючись на тенденції вітчизняного ринку машинобудування.

Головним етапом використання матриці розгортання потенціалу машинобудівного підприємства повинен стати етап поліпшення фактично виявлених показників його діяльності. Для цього в Матриці необхідно передбачити також таблицю, де буде представлена шкала очікувань керівництва машинобудівного підприємства. На даному етапі важливим є визначення тих показників, які не потребують поліпшення щодо очікувань керівництва. Тому вважаємо за необхідне перетворення цільових показників очікувань керівництва машинобудівного підприємства в єдину систему вимірювання з оціночними показниками їхньої цінності на окремих етапах розвитку підприємства. Це дасть можливість визначити необхідний рівень поліпшення кожного з окремих очікувань менеджменту машинобудівного підприємства.

Одним з етапів комплексного заповнення фігурної матриці розгортання потенціалу машинобудівних підприємств буде заповнення таблиці зв'язку, в якій визначається сильний, помірний або слабкий зв'язок між визначеними індикаторами.

Матриця розгортання потенціалу машинобудівного підприємства виступить інструментом координації основних його потенціалів (проектного, об'єктного, процесного) через коригування фінансової складової інтегрального показника конкурентоспроможності компанії.

В нашому випадку, аналіз діяльності машинобудівних підприємств показує, що об'єктний потенціал даних підприємств є на достатньо високому рівні і потребує поліпшення в найменшому ступені. Пріоритетність інших трьох складових економічної стійкості є достатньо високою для нарощення конкурентних позицій машинобудівних підприємств Сумської області.

Таким чином, можна зазначити, що застосування запропонованої авторської методики дозволить керівництву підприємства:

- враховуючі пріоритетність очікування збільшення основних складових економічної стійкості суб'єкта господарювання, визначити головні вимоги щодо нарощення власної конкурентоспроможності на ринку та провести оптимізаційні заходи щодо цього;

- скоротити час оцінки комплексного процесу: «дослідження конкурентів – визначення стимулів щодо нарощення потенціалу – збільшення рівня конкурентоспроможності»;

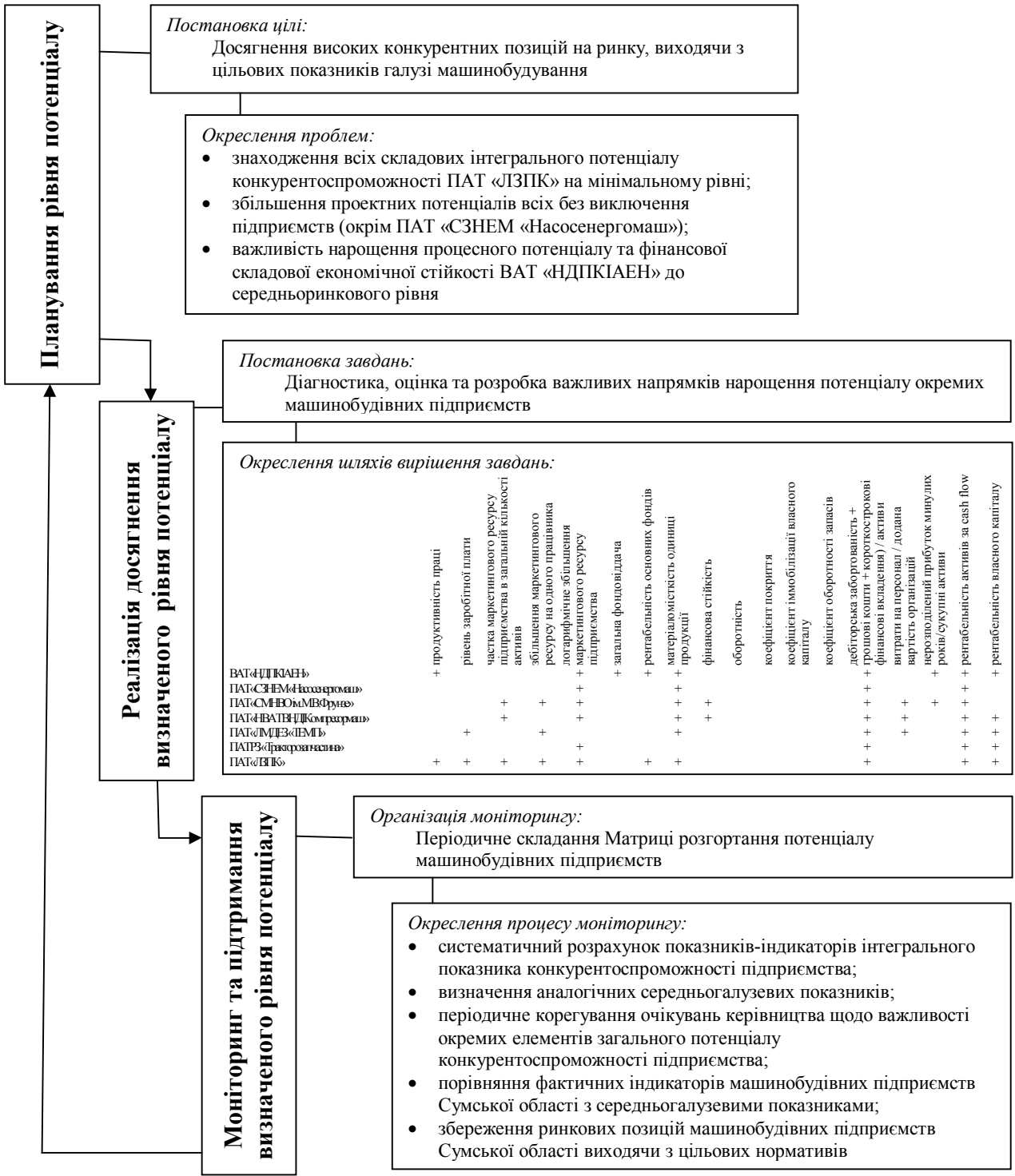
- забезпечити високі конкурентні позиції на ринку та достатній рівень економічної стійкості завдяки більш високим показникам-індикаторів загального конкурентного потенціалу підприємства;

- більш чітко визначити процеси, які потребують втілення задля високих ринкових позицій з огляду на головних його конкурентів.

Отже, запропонована нами Матриця розгортання потенціалу машинобудівних підприємств покликана заповнити той вакуум в дослідженнях системного характеру щодо нарощення конкурентоспроможності підприємства на основі його економічної стійкості. Визначальною особливістю даної матриці, безумовно, є те, що увага сконцентована не на одному аспекті загального потенціалу підприємства, а на окремих його складових, які за теоретико-практичними міркуваннями автора є визначальними його елементами. Відмінністю побудованої Матриці також можна вважати окреслення закономірностей формування потенціалу машинобудівного підприємства через комплексний аналіз його складових. Вивчення та дослідження запропонованих нами елементів інтегрального потенціалу машинобудівного підприємства дають чітке уявлення про його загальну

структуру. А це вже, в свою чергу, дозволяє визначити основні орієнтири для побудови організаційно-економічного механізму управління інтегральним потенціалом конкурентоспроможності машинобудівних підприємств Сумської області на сучасному етапі їхнього розвитку.

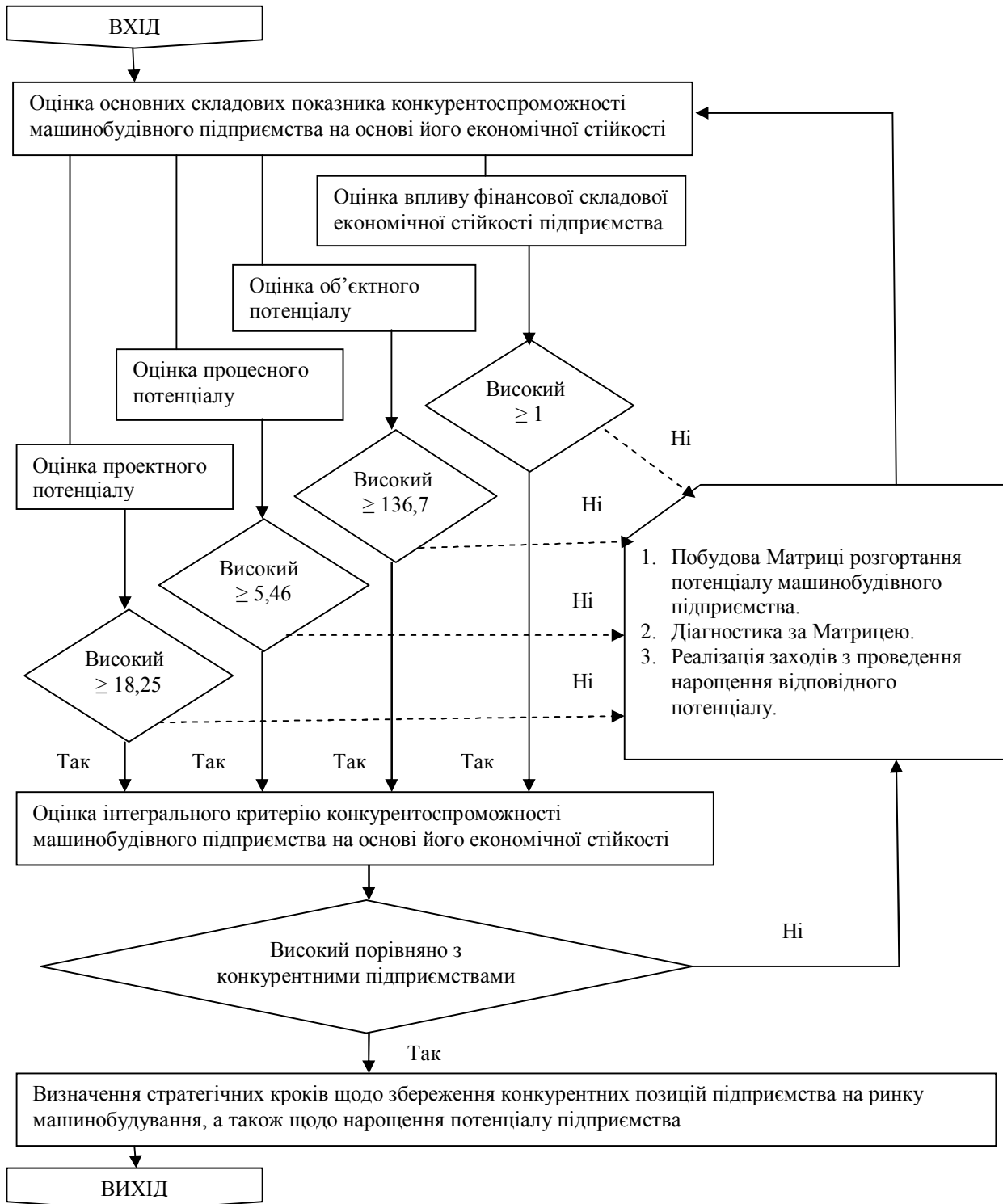
Такий механізм представлений нами на рисунку 1.

Джерело: розроблено автором

Рис. 1. Механізм управління конкурентоспроможністю машинобудівних підприємств Сумської області на основі їхньої економічної стійкості

Процес вирішення завдань, поставлених на етапі організації розгортання потенціалу машинобудівного підприємства, є можливим до реалізації за допомогою відповідного алгоритму. Такий алгоритм повинен відображати послідовність розробки необхідних управлінських дій щодо нарощення інтегрального показника конкурентоспроможності (рис. 2).

Джерело: розроблено автором

Рис. 2. Алгоритм управління конкурентоспроможністю машинобудівного підприємства на основі їхньої економічної стійкості

Таким чином, запропонований нами на рисунку 2, алгоритм являє собою відповідну послідовність необхідних кроків, які потрібно здійснити керівництву машинобудівного підприємства з метою виходу на високі конкурентні позиції на ринку. Даний Алгоритм можна вважати тією інструкцією, що спрямована для розв'язання досить важливою задачі для будь-якого суб'єкта господарювання, а саме – нарощення конкурентоспроможності через підсилення економічної стійкості.

Авторський алгоритм передбачає, що керівництво підприємством володіє тією інформацією, яка при її опрацюванні приводить до наміченого результату – збільшення конкурентоспроможності. Даному Алгоритму притаманні відповідні кроки, що в сукупності формують алгоритмічний процес. Цими кроками в нашому випадку є : оцінка проектного, об'єктного, процесного потенціалів підприємства, а також визначення впливу фінансової складової на інтегральний показник, який представляє собою комплексний потенціал машинобудівного підприємства. Все це надає таку властивість авторському алгоритму як дискретність.

Важливою властивістю Алгоритму також є припустимість вхідних даних, які в нашому випадку будуть являти собою перелік індикативних показників, які будуть характеризувати відповідні потенціали підприємства, а також його фінансову складову економічної стійкості.

Побудований Алгоритм, безумовно, забезпечить розв'язання однотипних задач, що стоять перед керівництвом будь-якого машинобудівного підприємства.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 358 с.
2. Градов А.П. Стратегия экономического управления предприятием : учеб. пособие / А. П. Градов. – СПб.: СПбГТУ, 1993. – 324 с.
3. Грант Р.М. Современный стратегический анализ. 5-е изд. / Р.М. Грант, пер. с англ. под ред. В. Н Фунтова. – СПб.: Питер, 2008. – 560 с.